

Elever i förskoleklassen läsåret 2019/20

I denna promemoria redogör vi för statistiken över elever i förskoleklass läsåret 2019/20. Statistiken publiceras också i tabeller på Skolverkets webbplats. Här finns dessutom kvalitetsdeklarationer för den officiella statistiken.

www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/

Sammanfattning

- Antalet elever i förskoleklass är knappt 122 000 läsåret 2019/20, vilket är i nivå med föregående läsår.
- Läsåret 2019/20 går 97,7 procent av alla sexåringar i befolkningen i förskoleklass, vilket är i nivå med föregående läsår.
- Av alla elever i förskoleklassen är drygt 48 procent flickor och knappt 52 procent pojkar. Könsfördelningen skiljer sig dels mellan skolor med olika typer av huvudmän, dels mellan yngre och äldre elever.
- Knappt 11 procent av förskoleklass eleverna går i skolor med enskild huvudman. Denna andel har ökat något under de senaste tio åren.
- Av alla elever i förskoleklass har drygt 26 procent ett annat modersmål än svenska. Denna andel är i nivå med föregående läsår.
- Andelen som får möjlighet att utveckla sitt modersmål i skolan av de elever som har ett annat modersmål än svenska har minskat de senaste fyra läsåren.
- Det totala antalet skolenheter har minskat kontinuerligt de senaste tio läsåren. Det är de kommunala skolenheterna som står för minskningen. Antalet fristående skolenheter har ökat under samma tidsperiod.

Bakgrund

Statistiken innehåller uppgifter om elever.

Om förskoleklassen

Skolplikt och elevernas ålder

Förskoleklassen infördes läsåret 1998/99. Från och med höstterminen 2018 är den tidigare frivilliga skolformen obligatorisk. Det innebär att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt från höstterminen det år då de fyller sex år. Skolplikten ska först fullgöras i förskoleklassen under ett år och därefter i grundskolan eller motsvarande skolformer. Det finns dock möjligheter att tidigare- eller senarelägga skolstarten ett år.¹ Därmed kan det utöver sexåringar i förskoleklassen även finnas femåringar och sjuåringar samt sexåringar som inte går i förskoleklassen utan återfinns i förskolan eller i årskurs 1 i grundskolan, sameskolan, grundsärskolan eller specialskolan.

Huvudmän

Kommuner, enskilda och staten kan vara huvudmän för förskoleklassen. Staten är endast huvudman för förskoleklass vid skolenhet med specialskola eller sameskola.²

Fristående skolenheter, dvs. skolenheter med enskilda huvudmän, kan ha olika inriktningar. I statistiken redogörs för uppdelningen av de fristående skolenheterna utifrån allmän inriktning, konfessionell inriktning samt inriktning mot waldorfpedagogik.

Internationella skolor

En internationell skola är definierad som en skola där utbildningen, istället för att följa en svensk läroplan, bedrivs enligt ett annat lands läroplan eller en internationell läroplan, och som i första hand riktar sig till elever som är bosatta i Sverige för en begränsad tid.³ Internationella skolor kan ha antingen kommunal eller enskild huvudman.

Modersmålsstöd

Förskoleklassen ska medverka till att elever som har ett annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla båda det svenska språket och sitt modersmål.⁴ I förskoleklass är dock huvudmännen inte skyldiga att erbjuda modersmålsundervisning på samma sätt som i grundskolan, gymnasieskolan och

¹ 7 kap. 4 och 10–11 a §§ skollagen (2010:800).

² 2 kap. 2, 4 och 5 §§ skollagen.

³ 24 kap. 2 § skollagen.

⁴ 9 kap. 10 § skollagen.

motsvarande skolformer. Hur modersmålsstöd i förskoleklass utformas på den enskilda enheten beslutar rektorn om.

Om statistiken

I detta pm presenteras statistik om elever i förskoleklass. Därutöver ingår motsvarande statistik om internationella skolor.

Elevstatistiken innehåller uppgifter om könsfördelning och elevernas ålder. Det framgår också hur stor andel av eleverna som går i skolor med olika typer av huvudmän samt hur stor andel av eleverna i fristående skolor som går i skolor med olika inriktningar och hur många elever som går i internationella skolor.

Vidare redovisas statistik om elever med andra modersmål än svenska. Det handlar om hur många elever som har ett annat modersmål än svenska och hur många som får möjlighet att utveckla annat modersmål än svenska.

Skolornas kännedom om antalet elever som har ett annat modersmål än svenska uppkommer vanligen genom att vårdnadshavare fyller i uppgifter om förekomst av annat modersmål på en blankett till skolan eller genom att det kommer in en ansökan om stöd till att utveckla annat modersmål än svenska till skolan. Detta innebär att statistiken inte redovisar det totala antalet elever som har ett annat modersmål än svenska utan istället det antal som skolorna har kännedom om.

Statistiken om skolenheter redovisas utifrån huvudmannatyp.

I löpande text i pm:et avrundas sifferuppgifter till tre informationsbärande siffror. Det betyder till exempel att 1 083 417 elever anges som 1 080 000 elever och att 13 128 lärare anges som 13 100 lärare. Alla beräkningar utgår dock från icke avrundade uppgifter.

Insamling av uppgifter

Statistiken över elever i förskoleklass ingår i Sveriges officiella statistik och avser elever i förskoleklass, inklusive vid internationella skolor, den vecka den 15 oktober infaller. Skolverket begär in uppgifter från huvudmännen via Statistiska centralbyrån (SCB).

Bakgrundsinformation kommer från Registret över totalbefolkningen samt Utbildningsregistret hos Statistiska centralbyrån (SCB).

Jämförbarhet över tid

Statistiken för året jämförs i första hand med föregående år samt för en period på tio år.

Nytt för läsåret 2019/20 är att endast ett modersmål per elev rapporteras, i första hand det modersmål som eleven får möjlighet att utveckla i skolan. Tidigare har samtliga språk som eleven har som modersmål redovisats i statistiken.

Att förskoleklassen tidigare var frivillig och är obligatorisk sedan läsåret 2018/19 påverkar jämförbarheten över tid i fråga om deltagandet.

Statistik för internationella skolor räknades tidigare in i motsvarande statistik för grundskolan, men sedan läsåret 2016/17 redovisas de internationella skolorna i en egen kategori.

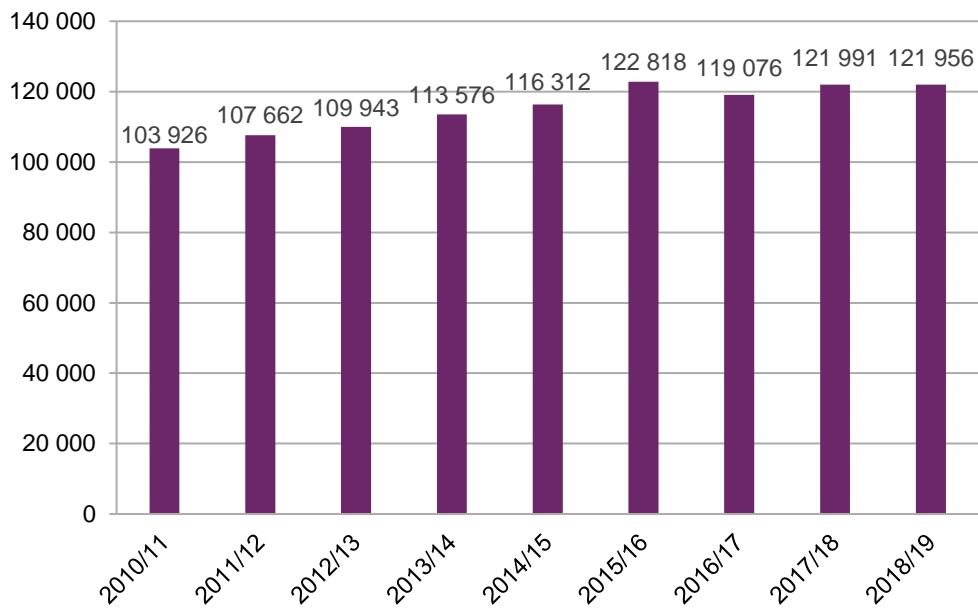
I den tidigare skollagen (1985:110) användes den organisatoriska enheten skola, och den ersattes med begreppet skolenhet i den nu gällande skollagen (2010:800). Skolverkets statistikredovisning anpassades efter det nya begreppet från och med läsåret 2012/13. Med anledning av förändringen har en del skolor delats upp på flera skolenheter och andra har omorganiserats. Övergången från skolor till skolenheter i statistiken innebär en tydlig ökning av antalet kommunala enheter läsåret 2012/13 jämfört med tidigare läsår.

Antalet elever

Antalet elever som går i förskoleklass läsåret 2019/20 är 122 000. Det är 35 elever färre än föregående läsår.

I diagram 1 visas utvecklingen av antalet elever i förskoleklassen de senaste tio läsåren.

Diagram 1. Antal elever inskrivna i förskoleklass läsåren 2010/11–2019/20.

Källa: Förskoleklassen, Elever, tabell 2A för läsåren 2010/11–2019/20.

Diagrammet visar att elevantalet ökade kontinuerligt under läsåren 2010/11–2016/17, men att det har varit relativt stabilt de senaste fyra läsåren.

Elevsammansättningen

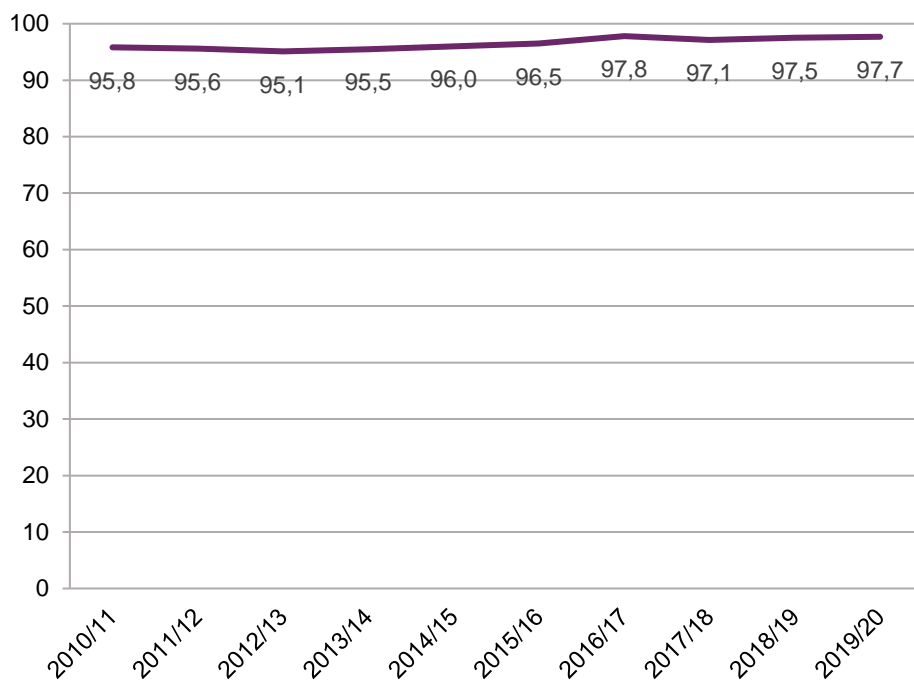
Ålder

Av de 122 000 eleverna i förskoleklass fyllde 98,7 procent sex år, 0,6 procent fem år och 0,8 procent sju år under 2019.

Läsåret 2019/20 går 97,7 procent av alla sexåringar i befolkningen i förskoleklass, vilket är i nivå med föregående läsår då motsvarande andel var 97,5 procent.

Diagram 2 visar andelen sexåringar i befolkningen som är inskrivna i förskoleklass för de senaste tio läsåren.

Diagram 2. Andel av alla sexåringar i befolkningen som är inskrivna i förskoleklass läsåren 2010/11–2019/20.

Källa: Förskoleklassen, Elever, tabell 2C för läsåren 2010/11–2019/20.

Andelen av landets sexåringar som går i förskoleklass har ökat kontinuerligt sedan skolformen infördes läsåret 1998/99 men har varit relativt stabil de senaste fyra läsåren.

Som en konsekvens av att barn kan börja fullgöra skolplikten vid olika åldrar kan sexåringar även återfinnas i andra skolformer. Innevarande läsår är exempelvis 969 elever i årskurs 1 i grundskolan⁵ sex år eller yngre.

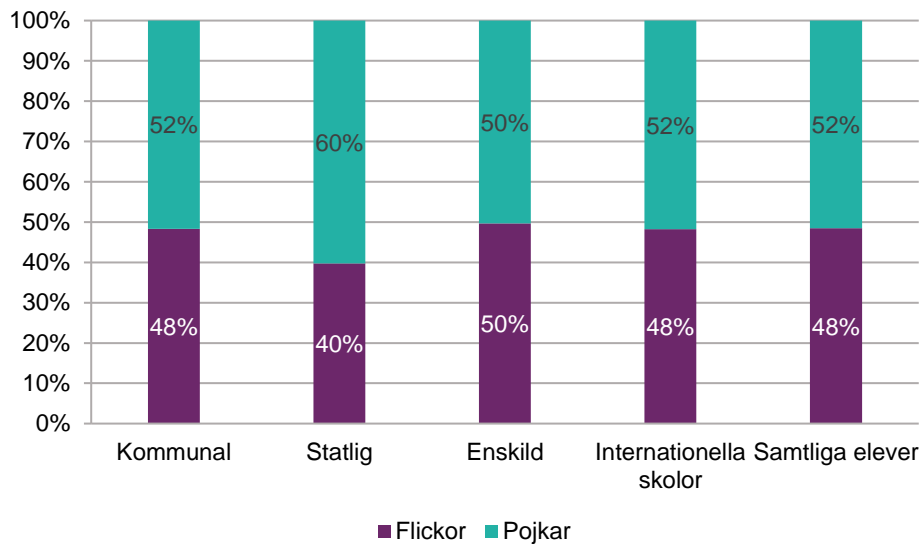
⁵ Inklusivt sameskolan och internationella skolor

Flickor och pojkar

Av alla elever i förskoleklassen är drygt 48 procent flickor och knappt 52 procent pojkar.

Diagram 3 visar könsfördelningen bland eleverna med olika typer av huvudmän.

Diagram 3. Könsfördelning bland elever i förskoleklassen per huvudmannatyp läsåret 2019/20.

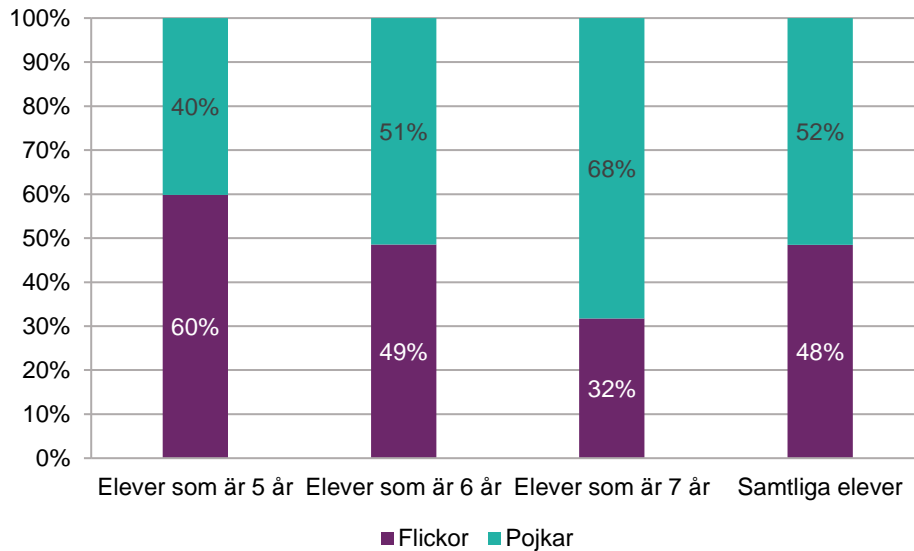
Källa: Förskoleklassen, Elever, tabell 2B för läsåret 2019/20.

Könsfördelningen bland eleverna skiljer sig mellan olika typer av huvudmän. I skolenheter med kommunal huvudman motsvarar könsfördelningen den totala fördelningen av flickor och pojkar i förskoleklass. Medan könsfördelningen är mer jämn i skolenheter med enskild huvudman är andelen pojkar tydligt högre i skolenheter med statlig huvudman⁶.

Könsfördelningen skiljer sig också mellan eleverna beroende på om de fyllde fem, sex eller sju år under 2019, vilket visas i diagram 4.

⁶ Observera att antalet elever i förskoleklass med statlig huvudman är lågt, 78 elever.

Diagram 4. Könsfördelning bland elever i förskoleklassen per ålder läsåret 2019/20.

Källa: Förskoleklassen, Elever, tabell 2B för läsåret 2019/20.

Bland femåringarna i förskoleklassen är 60 procent flickor och 40 procent pojkar och bland sjuåringarna är 32 procent flickor och 68 procent pojkar.

Huvudman

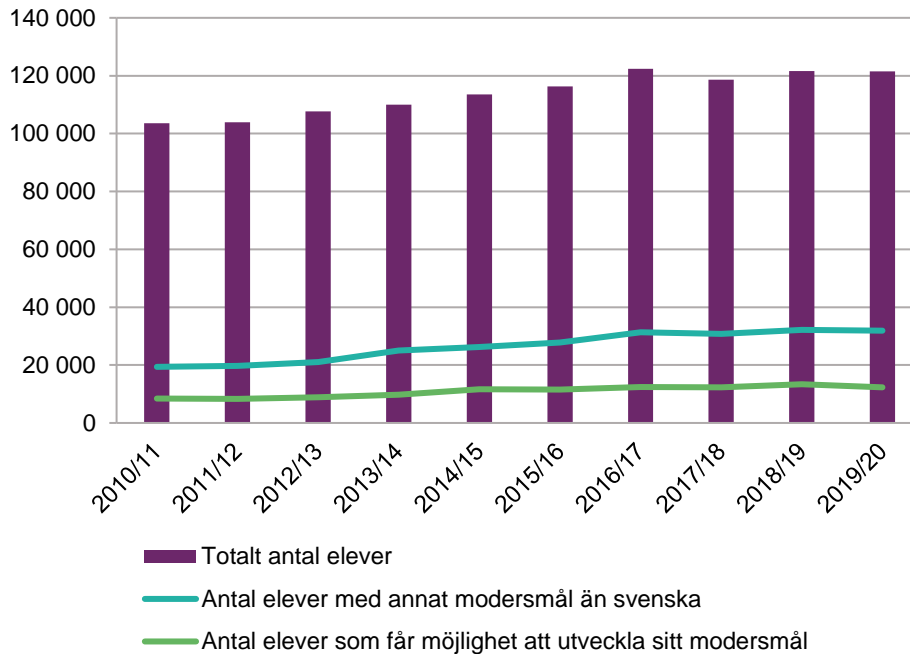
Läsåret 2019/20 går 108 000 av de totalt 122 000 eleverna i förskoleklass i skolenheter med kommunal huvudman. Vidare går 13 300 elever, vilket motsvarar knappt 11 procent av eleverna i förskoleklassen, i en skola med enskild huvudman. Detta är i nivå med föregående läsår, men sett över en tioårsperiod har andelen elever som går i en skola med enskild huvudman ökat kontinuerligt. För tio år sedan var motsvarande andel 9 procent. Antalet elever i förskoleklass med statlig huvudman är 78.

De flesta av eleverna i förskoleklass med enskild huvudman, 88 procent, går i en skola med allmän inriktning. Knappt 8 procent av eleverna i fristående skolor går i skolenheter med konfessionell inriktning och drygt 4 procent i skolor med inriktning mot waldorfpedagogik.

Elever med annat modersmål än svenska

Läsåret 2019/20 har knappt 31 900 av eleverna i förskoleklass ett annat modersmål än svenska. Det motsvarar drygt 26 procent och, som diagram 5 visar, är i nivå med föregående läsår.

Diagram 5. Antal elever med annat modersmål än svenska samt antal elever som får möjlighet att utveckla sitt modersmål i förskoleklassen läsåren 2010/11–2019/20.

Källa: Förskoleklassen, Elever, tabell 3 för läsåren 2010/11–2017/18 och tabell 3A för läsåren 2018/19 och 2019/20.

Andelen elever med ett annat modersmål än svenska har tidigare ökat kontinuerligt under de senaste tio läsåren. Läsåret 2010/11 var motsvarande andel 19 procent.

Av de elever som har annat modersmål än svenska får knappt 39 procent möjlighet att utveckla sitt modersmål i skolan, vilket är en minskning med knappt 3 procentenheter jämfört med föregående läsår. Andelen elever som får möjlighet att utveckla sitt modersmål i skolan har varierat mellan 39 och 45 procent de senaste tio läsåren med en sjunkande tendens de senaste fyra läsåren.

Andelen elever med annat modersmål än svenska som får möjlighet att utveckla sitt modersmål i skolan skiljer sig mellan elever i skolenheter med kommunal respektive enskild huvudman. Andelen i skolenheter med enskild huvudman är högre än i kommunala skolenheter, 54 procent jämfört med 36 procent. Bland elever i skolenheter med statlig huvudman är motsvarande andel 57 procent.⁷

⁷ Observera att antalet elever i förskoleklass med annat modersmål än svenska i skolenheter med statlig huvudman är litet, 42 elever.

Flickor får i något högre utsträckning möjlighet att utveckla sitt modersmål än pojkar. Bland de elever som har ett annat modersmål än svenska får drygt 39 procent av flickorna och knappt 38 procent av pojkarna den möjligheten.

Läsåret 2019/20 är arabiska det vanligaste modersmålet bland eleverna som har ett annat modersmål än svenska. Knappt en fjärdedel av eleverna med ett annat modersmål än svenska har arabiska som modersmål. Andra vanliga modersmål är somaliska, engelska och kurdiska.

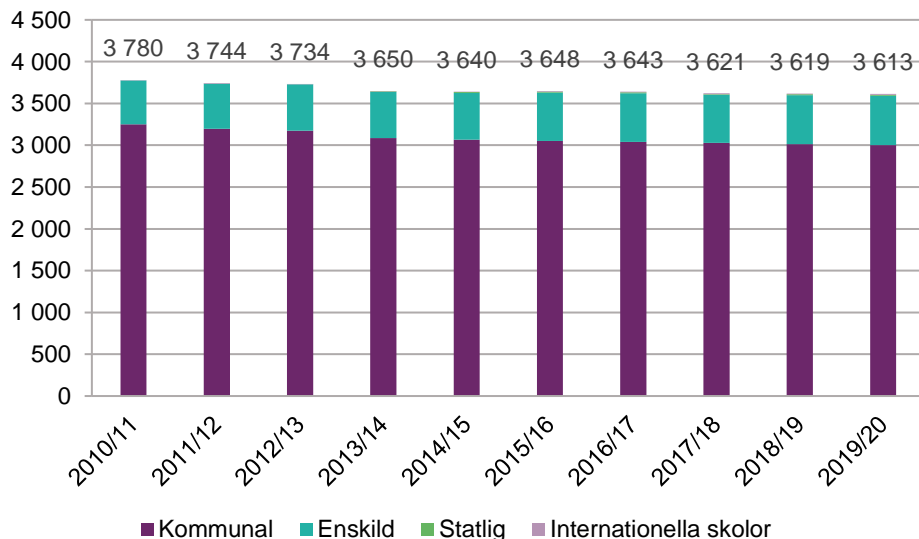
Andelen elever som får möjlighet att utveckla sitt modersmål varierar mellan de tio vanligaste modersmålen. Bland eleverna som har spanska, arabiska, engelska och polska som modersmål får 41–45 procent möjlighet att utveckla sitt modersmål. Bland elever med kurdiska, bosniska, kroatiska, serbiska och persiska som modersmål får knappt en tredjedel den möjligheten.

Skolenheter

Skolenheter med olika typer av huvudmän

Det finns 3 610 skolenheter med förskoleklass läsåret 2019/20. I diagram 6 visas antalet skolenheter totalt under perioden 2010/11–2019/20 samt antalet därav med kommunal, enskild respektive statlig huvudman.

Diagram 6. Antal skolenheter med förskoleklass per huvudmannatyp inklusive internationella skolor läsåren 2010/11–2019/20.

Källa: Förskoleklassen, Elever, tabell 2A för läsåren 2010/11–2019/20.

Av diagrammet framgår att det totala antalet skolenheter har minskat kontinuerligt de senaste tio läsåren. Det är de kommunala skolenheterna som står för denna minskning. Antalet fristående skolenheter har ökat under samma tidsperiod.

Läsåret 2019/20 finns det 3 000 skolenheter med förskoleklass med kommunal huvudman, 592 skolenheter med enskild huvudman och 10 skolenheter med statlig

huvudman. Av skolenheterna med enskild huvudman har 502 skolenheter allmän inriktning, 55 konfessionell inriktning och 35 inriktning mot waldorfpedagogik. Fristående skolor med förskoleklass finns i 176 av landets 290 kommuner. Därutöver finns det 11 internationella skolor.

Statistikredovisningen på Skolverkets webbplats

De tabeller som uppgifterna är hämtade från hittar du på Skolverkets webbplats.
www.skolverket.se/skolutveckling/statistik.

› Sök statistik › Sveriges officiella statistik › [skolform] › [statistikområde]
› [läsår, termin, år] › [Tabell XX].

På Skolverkets webbplats redovisas statistik för riket, län, kommuner, huvudmän och skolenheter.

I kvalitetsdeklarationen för statistiken finns information om statistikens ändamål, innehåll, tillförlitlighet, aktualitet, tillgänglighet och jämförbarhet. Du hittar kvalitetsdeklarationen på Skolverkets webbplats.

www.skolverket.se/skolutveckling/statistik.

› Sök statistik › Sveriges officiella statistik › [skolform] › [statistikområde]
› [läsår, termin, år] › [Relaterade dokument].